

Tiến sĩ Nguyễn Thị Thu Trang

Kiện chống bán phá giá là một rào cản nguy hiểm bởi chúng có thể gây ra những thiệt hại lâu dài, trên diện rộng nếu không được đối phó hợp lý

Kiện chống bán phá giá – Nguy cơ và Biện pháp đối phó

Kinh tế thế giới đang trong giai đoạn khó khăn, cùng với đó là những xu hướng đang gia tăng ở các thị trường xuất khẩu nhằm bảo hộ, hạn chế tự do thương mại dưới nhiều hình thức, trong đó đặc biệt đáng chú ý là các vụ kiện chống bán phá giá. Đối với doanh nghiệp xuất khẩu của Việt Nam, kiện chống bán phá giá là một rào cản nguy hiểm bởi chúng có thể gây ra những thiệt hại lâu dài, trên diện rộng nếu không được đối phó hợp lý. Vì vậy, việc hiểu biết đầy đủ và chủ động chuẩn bị phòng tránh, đối phó với các vụ kiện chống bán phá giá là rất cần thiết.

Bản chất

Về bản chất, các vụ kiện chống bán phá giá là quá trình điều tra để xử lý tranh chấp giữa ngành sản xuất nội địa nước nhập khẩu với ngành sản xuất xuất khẩu của nước xuất khẩu liên quan đến cáo buộc hàng nhập khẩu liên quan bán phá giá vào nước nhập khẩu (theo đơn kiện của đại diện ngành sản xuất nội địa). Trên cơ sở kết quả điều tra, cơ quan có thẩm quyền (hầu hết là cơ quan hành chính) sẽ quyết định có áp dụng biện pháp chống bán phá giá (mà chủ yếu là thuế chống bán phá giá) đối với hàng liên quan nhập khẩu từ nước bị kiện hay không.

Thiệt hại

Thiệt hại phát sinh từ các vụ kiện chống bán phá giá đối với doanh nghiệp xuất khẩu là rất lớn và trên nhiều phương diện với mức độ khó có thể đong đếm chính xác được.

Thứ nhất, thiệt hại có thể là rất nặng nề bởi thuế chống bán phá giá là loại thuế bổ sung bên cạnh thuế nhập khẩu thông thường, và với những mức thuế cao (đôi khi lên tới hàng chục, hàng trăm phần trăm) khả năng cạnh tranh của hàng hóa sẽ bị ảnh

hưởng lớn. Riêng với trường hợp của Việt Nam, do không được hưởng cách tính toán chuẩn dựa trên chi phí sản xuất thực tế nên nguy cơ bị thuế cao hơn thực tế là rất lớn. Hơn nữa mức thuế này lại không ổn định (do có thể bị rà soát để điều chỉnh lại mỗi năm).

Thứ hai, thiệt hại có thể ở phạm vi rất rộng, bởi một vụ kiện chống bán phá giá có thể ảnh hưởng đến tất cả các doanh nghiệp đang hoặc sẽ xuất khẩu mặt hàng liên quan sang thị trường đó (dù có bị nêu tên trong đơn kiện hay không) ngay cả khi mới có nguy cơ bị kiện (đơn hàng giảm sút), trong quá trình kiện (chi phí theo kiện) và sau khi có biện pháp thuế (mức thuế cao).

Thứ ba, thiệt hại có thể kéo rất dài bởi thời hạn áp thuế chống bán phá giá thường là 5 năm, và có thể bị gia hạn nhiều lần.

Thiệt hại từ các vụ kiện chống bán phá giá là rất nghiêm trọng không chỉ đối với doanh nghiệp xuất khẩu mà còn đối với người lao động trong doanh nghiệp, các đơn vị cung cấp nguồn nguyên liệu đầu vào và tương lai phát triển của cả ngành sản xuất liên quan... Vì vậy các doanh nghiệp, hiệp hội cần có biện pháp phòng tránh từ xa và nếu không thể tránh được thì có biện pháp đối phó thích hợp với các vụ kiện này.

Biện pháp phòng tránh

Trên thực tế, việc hàng hóa xuất khẩu bị kiện chống bán phá giá có thể xuất phát từ nhiều nguyên nhân khác nhau. Theo lý thuyết thì việc kiện được cho là do có dấu hiệu của hành vi bán phá giá của nhà xuất khẩu. Tuy nhiên, khá nhiều trường hợp, đặc biệt ở Hoa Kỳ, các vụ kiện chống bán phá giá lại xuất phát từ tình trạng khó khăn của các nhà sản xuất nội địa và họ tìm đến biện pháp này như là công cụ để cạnh tranh với nhà sản xuất nước ngoài.

Các tiêu chí lựa chọn luật sư tư vấn trong vụ kiện chống bán phá giá

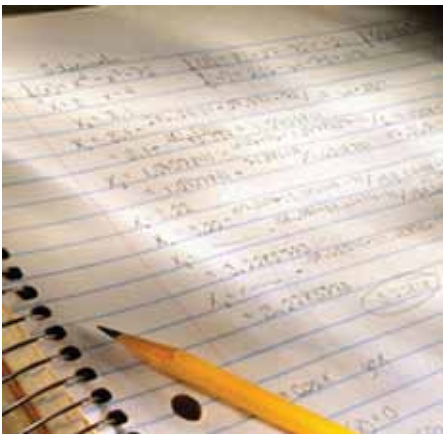
Để việc kháng kiện có hiệu quả, doanh nghiệp nên lựa chọn luật sư đáp ứng được đầy đủ các tiêu chí sau:

- Luật sư có trụ sở và hoạt động tại nước điều tra (luật sư bản địa);
  - Luật sư có nhiều kinh nghiệm thành công trong các vụ kháng kiện chống bán phá giá;
  - Luật sư có kinh nghiệm trong các vụ kiện chống bán phá giá liên quan đến nước chưa được công nhận là nền kinh tế thị trường;
  - Luật sư chưa từng bảo vệ bên nguyên đơn (bên đi kiện) trong các vụ kiện chống bán phá giá;
  - Luật sư có luật sư liên kết tại Việt Nam
- Nguồn: *Khuyến nghị của Hội đồng Tư vấn về chống bán phá giá – chống trợ cấp – tự vệ (Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt nam).*

Việt nam – từ 1994 – 6/2009

Việt Nam đã và đang phải đối mặt với 35 vụ kiện chống bán phá giá, chống trợ cấp và tự vệ trong đó:

- * 30 vụ kiện chống bán phá giá;
- * 5 vụ tự vệ liên quan đến một số sản phẩm như giấy dếp, hàng nông sản, thủy sản, một số sản phẩm cơ khí;
- * 1 vụ kiện chống trợ cấp.

Tuy nhiên, về mặt hình thức, nguy cơ kiện thường cao hơn khi có hiện tượng tăng đột biến lượng xuất khẩu vào một thị trường và giá xuất khẩu thấp. Vì thế để đối phó với những nguy cơ này về lâu dài, doanh nghiệp cần tính đến chiến lược phát triển đa dạng thị trường, tránh phát triển quá nóng một khu vực nào và chuyển dần sang cạnh tranh bằng chất lượng thay vì bằng giá. Trước mắt, khi những yếu tố này chưa thể thực hiện được triệt để, doanh nghiệp cần thường xuyên quan sát thị trường (kết hợp với các nhà nhập khẩu) để phát hiện nguy cơ sớm, từ đó chủ động phòng tránh, đối phó.

Bên cạnh đó, việc thiết lập và duy trì một hệ thống sổ sách kế toán hợp chuẩn quốc tế và minh bạch là rất cần thiết bởi chỉ những thông tin được chứng minh bởi sổ sách kế toán lưu giữ theo đúng chuẩn mới được chấp nhận trong quá trình điều tra chống bán phá giá và từ đó doanh nghiệp mới có hy vọng chứng minh mình không bán phá giá. Một cơ sở dữ liệu kế toán được lưu trữ như vậy không thể được hình thành trong một sớm một chiều, do đó các doanh nghiệp xuất khẩu cần lưu ý điều chỉnh hệ thống kế toán sổ sách của mình ngay từ thời điểm này.

Biện pháp đối phó

Không có biện pháp hoàn hảo để tránh được các vụ kiện chống bán phá giá, chỉ có thể hạn chế ở mức độ nào đó. Vì thế, doanh nghiệp cần tính đến các biện pháp đối phó khi không thể tránh khỏi một vụ kiện. Cách thức kháng kiện tốt nhất và giảm thiểu thiệt hại (đạt được biên độ phá giá thấp nhất có thể) là tham gia tích cực vào vụ kiện, trả lời các bảng câu hỏi, cung cấp các số liệu chứng minh cho mình. Việc bất hợp tác hoặc đơn giản là không tham gia vào vụ kiện có thể dẫn tới các mức thuế rất cao, mang tính “trừng phạt”.

Để kháng kiện một cách hiệu quả, doanh nghiệp cần:

- Chuẩn bị sẵn sàng về nguồn lực (nhân lực và vật lực) cho vụ kiện (bởi để theo đuổi vụ kiện, doanh nghiệp cần tham gia vào rất nhiều các hoạt động tố tụng trong 1-1,5 năm và những cuộc rà soát sau đó với tư vấn của luật sư chuyên nghiệp).

- Nhanh chóng thuê luật sư tư vấn có năng lực ngay khi vụ kiện xảy ra (để xây dựng chiến lược đối phó phù hợp, đạt hiệu quả nhất cho trường hợp cụ thể của doanh nghiệp).

- Đoàn kết với các doanh nghiệp khác và hiệp hội (trong điều tra chống bán phá giá có những công việc cần chiến lược và nỗ lực phối hợp chung giữa các doanh nghiệp).

Tư liệu

Từ 01/01/1995 đến 6/2008 trên thế giới 3.307 cuộc điều tra.

2.106 kết luận có bán phá giá 8% và bị áp thuế chống bán phá giá (64%).

Tám ngành thường bị kiện bán phá giá:

- Hóa chất
- Kim loại và sản phẩm từ kim loại
- Máy móc, thiết bị cơ khí, thiết bị điện
- Dệt may và da giày
- Nhựa, cao su
- Bột giấy, giấy
- Nông sản, thực phẩm
- Đá, nhựa và sản phẩm từ đá, nhựa

Bị kiện: Trung Quốc - 64 vụ; Hàn Quốc - 247 vụ; Hoa Kỳ - 83 vụ; Đài Loan - 182 vụ; Nhật Bản - 142 vụ; Thái Lan - 136 vụ
Khởi kiện: Ấn Độ - 520 vụ; Hoa Kỳ - 414 vụ; EU - 382 vụ; ...

Hội đồng Tư vấn về chống bán phá giá – chống trợ cấp – tự vệ (TRC)

TRC là đơn vị tư vấn thuộc Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam, được thành lập nhằm hỗ trợ các doanh nghiệp, hiệp hội Việt Nam phòng tránh, đối phó và/hoặc sử dụng có hiệu quả công cụ kiện chống bán phá giá, chống trợ cấp và tự vệ.

Hội đồng TRC gồm các chuyên gia có kiến thức chuyên môn sâu, có kinh nghiệm hoạt động thực tế, có một Ban trợ giúp kỹ thuật và Mạng lưới các luật sư cộng tác viên nước ngoài hỗ trợ cho Hội đồng trong từng vụ việc cụ thể.

Các hoạt động của Hội đồng TRC:

- Tư vấn và hỗ trợ các hiệp hội và doanh nghiệp Việt Nam trong các vụ kiện chống bán phá giá, chống trợ cấp và tự vệ trong nước và nước ngoài cụ thể.
- Cung cấp thông tin, tuyên truyền và phổ biến pháp luật, thực tiễn về chống bán phá giá, chống trợ cấp và tự vệ thông qua các ấn phẩm và website www.chongbanphagia.vn
- Tổ chức các hội thảo, tọa đàm, tọa đàm, khóa đào tạo ngắn hạn, các công trình nghiên cứu liên quan đến chống bán phá giá, chống trợ cấp và tự vệ...

Các hoạt động trên được thực hiện miễn phí đối với tất cả các doanh nghiệp, hiệp hội và các cơ quan liên quan.

*Địa chỉ: Hội đồng tư vấn về chống bán phá giá – chống trợ cấp – tự vệ
Ban Pháp chế*

Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam

Tel.: 04-3577 1458; 04-3574 2022 (máy lẻ 356) Fax: 04-3577 1459

Email: banthuky@chongbanphagia.vn; Website: www.chongbanphagia.vn